

Т.С. Голубева, к.т.н, професор
А.С. Савенко, магістрант

Київський національний університет технологій та дизайну
РОЗШИРЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

XXI століття характеризується розвитком глобалізації та інтеграції у сферах економіки та бізнесу. Поглиблюються міжнародні відносини, зокрема у сфері освіти. Процес міжнародного обміну «носіями» знань отримав назву міжнародної академічної мобільності. Перед вищою освітою постали нові завдання – підготовка професійних кадрів, які зуміють ефективно працювати в умовах глобального ринку. Велика увага приділяється формуванню єдиного світового освітнього простору через зближення підходів різних країн до організації освіти і процесів навчання своїх громадян, а також через визнання документів про освіту країнами світу. Саме відкритий освітній простір сприятиме мобільності студентів. Реалізації цієї ідеї сприяє Болонський процес.

Для досягнення цілей Болонської декларації (підвищення конкурентоспроможності європейської системи вищої освіти; підвищення мобільності студентів і, як наслідок, робочої сили у межах європейського простору) активно реалізуються такі завдання: створення системи кваліфікаційних ступенів вищої освіти (трирівнева система «бакалавр-магістр-доктор філософії»); створення системи накопичення та переведення залікових одиниць або «кредитів», які даватимуть змогу продовжувати навчання в іншій країні; навчання впродовж життя, включаючи визнання попереднього навчання (формального і неформального), гнучкі графіки навчального процесу, які дозволяють поєднувати роботу і навчання, полегшення доступу до вищої освіти; гарантія рівних можливостей в отриманні освіти і через освіту сприяння соціальному згуртуванню; сприяння зайнятості (вища освіти задля отримання кращої роботи); запровадження і визнання спільних навчальних програм, а також спільних дипломів, що надаються університетами у партнерстві, кожен з яких готовий визнавати та зараховувати курси, що студент прослухав в інших партнерських закладах; мобільність в межах ЄС та поза його межами; визнання навчання і ступенів, отриманих в університетах інших країн; забезпечення якості освіти [1, 2].

Мобільність студентів та викладачів є одним із основних принципів сучасної європейської освіти [3]. Навчання, стажування та дослідницька робота за кордоном збагачує індивідуальний досвід людини, надає їй можливість дізнатися більше про інші моделі створення та поширення знань, дозволяє їй розширити мережу своїх контактів та свого спілкування і дає змогу поглибити знання іноземних мов. Для забезпечення освітньої мобільності у ЄС було засновано низку спеціальних програм, найвідомішою з яких є програма Erasmus Mundus (започаткована в 2004 р.) і є механізмом студентських та академічних обмінів між державами Євросоюзу та країнами з-поза його меж. Студенти старших курсів і науковці з різних країн, включаючи Україну, мають змогу отримувати стипендії від ЄС для

продовження навчання або проведення наукових досліджень у країнах ЄС.

Для реалізації Стратегії «Європа 2020: Стратегія інтелектуального, стійкого і всеосяжного зростання» визначено сім програмних ініціатив, серед яких [4]:

– «Молодіжний рух» (Youth on the move) – програма підвищення ефективності освітніх систем і допомога молоді вийти на ринок праці.

– «План з розвитку нових професійних здібностей і робочих місць» (An agenda for new skills and jobs) ставить за мету модернізувати ринки праці і відкрити для людей нові можливості за рахунок розвитку їх навичок протягом усього їхнього життя, з тим, щоб підвищити рівень зайнятості працездатного населення і забезпечити кращий баланс попиту і пропозиції на ринку праці, в тому числі за рахунок мобільності робочої сили.

Важливим кроком розвитку мобільності в Україні є побудова системи національної мобільності, яка дасть можливість здобути високий та якісний освітній і науковий рівні при поміркованих витратах. Зростанню мобільності студентів сприяє: запровадження технологій дистанційної освіти, розширення мережі філій вищих навчальних закладів України за кордоном; створення тимчасово і постійно діючих інформаційних центрів, підготовчих факультетів і відділень; поглиблене вивчення іноземних мов; проведення міжнародних симпозіумів і конференцій, що відкриває нові можливості для вдосконалення власне національної системи вищої освіти; запровадження Додатку до диплому європейського зразка. При цьому особливою актуальністю набуває модернізація системи контролю якості освіти, а також участь у європейській мережі гарантування якості у вищій освіті (система ENQA– European Network for Quality Assurance).

Розширенню мобільності студентів сприяє введення в дію Положення про академічну мобільність студентів вищих навчальних закладів України (травень 2013 р.) [5]. Основними видами академічної мобільності визнано: зовнішню академічну мобільність – навчання, включаючи проходження практик, студентів вищих навчальних закладів України у вищих навчальних закладах за кордоном протягом певного періоду; внутрішню академічну мобільність – навчання, включаючи проходження практик, студентів вищих навчальних закладів України в інших вищих навчальних закладах України протягом певного періоду. Переважним способом здійснення академічної мобільності студентів становиться направлення їх до вищих навчальних закладів-партнерів з метою: навчання на основі двосторонніх або багатосторонніх угод між вищими навчальними закладами-партнерами щодо програм академічної мобільності (без отримання другого документа про вищу освіту); навчання на основі двосторонніх або багатосторонніх угод між вищими навчальними закладами-партнерами щодо програм академічної мобільності (з можливістю отримання двох документів про вищу освіту); проходження мовної практики; проходження навчальних та виробничих практик.

Узагальнюючи вище викладене, можна відмітити активну діяльність у вітчизняному і європейському освітньому просторі щодо створення умов з

розширення міжнародної академічної мобільності студентів і викладачів.

Список використаної літератури

1. The Bologna Declaration of 19 June 1999. [Електронний ресурс]. – Доступний з: http://www.bologna-berlin2003.de/pdf/bologna_declaration.pdf
2. The Lisbon Strategy. [Електронний ресурс]. – Доступний з: http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/policies/lisbon/article_7207_en.htm
3. Гурч Л. Мобільність студентів та професорсько- викладацького складу як фактор підвищення конкурентоспроможності вищої освіти України в європейському просторі <http://www.personal.in.ua/article.php?ida=53>
4. Калашнікова С. Європейська політика модернізації вищої освіти: ключові орієнтири // Вища школа, 2013 – № 7. – с.80-84.
5. Щодо затвердження Примірного положення про академічну мобільність студентів вищих навчальних закладів України. Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.05.2013р.№ 635